

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/250/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

107/2014. (V. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszosnak¹ jogi képviselő útján 2013. június 24-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. május 15-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője 2013. április 8-án postai úton terjesztette elő a panaszát.

I.

A panaszos jogi képviselője panaszbeadványában előadta, hogy 2013. március 18-án, kb. délután kettő körül felkereste a Budapest D. u. 12. sz. alatt található háziorvosi rendelőt abból a célból, hogy aláírassa a háziorvosát (dr. Sz. B.) helyettesítő orvossal (dr. M. É.) a rehabilitációs munkájához szükséges igazolásokat. (Ezt előre megbeszélte a háziorvosával.) Vele volt barátnője, aki sclerosis multiplex miatt megváltozott munkaképességű (ő is rehabilitációs munkát végez), és önmagát ellátni nem tudja. (A panaszost eredetileg pszichés problémái, magas vérnyomása és idült tüdőbetegsége miatt szívalékkolták le, ehhez később gerincbetegség is társult. A panaszos az eset előtt másfél hónapig nem tudta elérni a háziorvosát az igazolás kiadása céljából.)

A helyettesítő orvos az igazolás kiadását megtagadta, részben a kompetencia hiányára, részben arra hivatkozva, hogy a panaszos egészségügyi dokumentációjában csak a gerincbetegsége vonatkozó kárton található, más nem. A párbeszédre a folyosón, több

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

személy szeme láttára került sor. A panaszos felháborodásában, kezében az aláírandó igazolást tartva, kb. 15 cm magasságról ökölbe szorított kézzel ráütött az előtte található üveglapú asztalra, azt hangoztatva, hogy követeli az igazolás aláírását. Az üveglap az ütés következtében eltört.

Ezt követően a panaszos kiment a rendelőintézet elé megnyugodni, mire visszatért, megtudta, hogy a helyettesítő orvos kihívta a rendőröket. A panaszos ezt követően sem távozott a helyszínről. Először két rendőr érkezett, akik közül az egyik a helyettesítő orvos és a barátnő jelenlétében igazoltatta és hallgatta meg a panaszost a rendelőhelyiségben; majd kb. 10 perc után közölte, hogy elő fogja állítani. A panaszos jelezte, hogy négyféle betegsége van, erre ellenőrizték a kartonját, ahol csak az egyikkel kapcsolatos dokumentáció volt megtalálható. A panaszos azt is közölte, hogy ki az eredeti orvosa, és azt is, hogy a jelenlévő orvos csak helyettesít. (A saját orvosával való kapcsolatfelvételt kifejezetten nem kérte.)

Rövidesen kb. 6-8 fő rendőr érkezett még meg erősítésként, és a panaszost és barátnőjét külön-külön járművel szállították be a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra, bilincselés nélkül. (A barátnő beszállítását a panaszos kérte, mivel a barátnője – betegsége okán – nem tudja magát egyedül ellátni.)

Az előállító helyiségbe befogadáskor a panaszos hivatkozott négyféle betegségére, de a rendőrök erre csak annyit közöltek, hogy akkor is be kell mennie, orvosi vizsgálat nem volt, csak a nála lévő tárgyakat vették letétbe. Az előállítóban nem volt fűtés és nyitva volt az ablak, ezért egy idő után a panaszos kabátot kért, amit meg is kapott, de az ablakot nem csukták be, és a fűtést sem kapcsolták be.

A panaszos az előállítóban való elhelyezést követően sírógörcsöt kapott, kb. 30 percen keresztül sírt, ezt azonban nem észlelték a rendőrök, mert halkán sírt, és ő maga sem panaszkodott nekik.

A helyiséget kamera figyelte, az átlátszó műanyaggal takart megfigyelő nyíláson csak egy alkalommal nézett be rendőr, egyébként csak a folyosón sétáltak. Vécére egyszer, 18 óra 30 perckor kéredezkedett ki a panaszos, ezt onnan tudja, hogy megkérdezte a rendőröktől, mennyi az idő.

A panaszos nem tudja, hogy meddig tartott kihallgatással és rabosítással együtt az előállítás (garázdasággal gyanúsították meg), de azt tudja, hogy a kihallgatás kezdetekor 20 óra 50 percet mutatott a falióra és a telefonja órája is (a kihallgatás jegyzőkönyve jelenleg nem áll rendelkezésre). Ehhez képest az igazolás szerint 15 óra 32 perctől 20 óráig tartott az előállítása. A panaszos a befogadáskor jelezte, hogy élelmezést kér, de utóbb nem kapott. A panaszos és a barátnője kb. éjjelre ért végül haza, mert jelenleg Békásmegyeren laknak albérletben. A panaszos az esetet követően nagyon félt, 4-5 éjszakán keresztül nem mert elaludni, és rázta a hideg forró vízzel zuhanyzáskor is. Orvoshoz a panaszával nem mert, mert félt, hogy a kezelőorvosa kórházba utalja.

A jogi képviselő az alábbi jogsértéseket nevesítette a beadványában:

a) Az előállítás jogcímeinek hiánya tettenérés hiányában

A panaszos számára átadott igazolás az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozik az előállítás jogcímeiként. Ezen jogszabályhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele

céljából elfogja és illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

A tettenérés irányadó definícióját illetően a jogi képviselő az alábbiakat idézi a Testület 391/2012. (XI. 7.) sz. állásfoglalásából:

„A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) szerint [127. (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.

A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.]

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.”

A jelen esetben a panaszos a bűncselekmény egyszerű gyanújának tárgyát képező cselekmény (asztalra csapás) elkövetését követően a helyszínt elhagyta (kiment a rendelő épülete elé levegőzni), de közben senki nem követte a mozgását, nem üldözte.

Ezt követően saját akarat-elhatározásából visszatért az épületbe (noha gond nélkül eltávozhatott volna), majd azt követően, hogy megtudta, hogy a helyettesítő orvos értesítette a rendőrséget, megvárta a kikerkező rendőröket.

A jogi képviselő álláspontja szerint elsősorban arra tekintettel, hogy a panaszos anélkül távozott az épületből, hogy bárki üldözte vagy követte volna, majd saját döntése alapján tért vissza a cselekmény helyszínére, a fenti okfejtésre tekintettel a tettenérés a jelen esetben tényszerűen nem valósult meg. Minderre tekintettel pedig a panaszos előállításának nem volt törvényes alapja, ezzel pedig sérült a panaszos mozgásszabadsághoz és emberi méltósághoz fűződő alapvető joga.

b) Az előállítás aránytalansága

A jogi képviselő hivatkozott az Rtv. 15.§-ának előírásaira. A panaszos a kikerkező rendőrökkel közölte, hogy négyféle betegsége is van, ezek közül a rendőrök csak azt tették egyáltalán „mérlegelés” tárgyává, amelyről orvosi dokumentáció a helyszínen rendelkezésre állt.

Megítélése szerint már a „bizonyított” betegsége (súlyos gerincbetegség, amelyből kifolyólag még 2012. decemberében az utcán összeesett) tekintettel is aránytalan volt a panaszos előállítása, figyelemmel a gyanú tárgyát képező cselekmény rendkívül csekély tárgyi súlyára, valamint a panaszos együttműködésére (nem hagyta el a helyszínt, sőt, megvárta a

rendőröket), amelyeket mérlegelve a panaszos igazoltatását és adatainak egy későbbi idézés céljából történő rögzítését lett volna arányos alkalmazni.

Ugyanakkor az intézkedő rendőröknek már a panaszos szóbeli közlése alapján, erre vonatkozó egészségügyi dokumentáció hiányában is kötelességük lett volna meggyőződni a panaszos tényleges egészségi állapotáról (akár a panaszos tényleges háziorvosával való kapcsolatfelvétel útján), és ennek fényében dönteni az előállítás szükségességéről. Nyilvánvaló, hogy a négy betegségre figyelemmel még inkább aránytalannak minősül az előállítás.

Ugyancsak figyelembe kell venni az arányosság megítélése szempontjából a jogi képviselő szerint azt a körülményt, hogy a panaszos barátnője betegségéből kifolyólag nem tudja magát ellátni, nem tud egyedül közlekedni sem. Így tehát a panaszos előállítása szükségszerűen korlátozta a barátnője mozgásszabadságát is, hiszen ő is kénytelen volt elkísérni a panaszost a rendőrkapitányságra, és végigvárni az eljárás befejezését.

A jogi képviselő álláspontja szerint mindezekre tekintettel e vonatkozásban sérült a panaszos mozgásszabadsághoz fűződő joga.

c) Az előállítás indokolatlan hossza

Ezzel a kérdéskörrel kapcsolatban a jogi képviselő kiemeli, hogy a panaszos vitatja azt, hogy az előállítása valóban az igazolásban jelzett ideig tartott volna, hiszen észlelése szerint 20 óra 50 perckor még csak a gyanúsított kihallgatásának megkezdésére várt.

A jogi képviselő véleménye szerint az előállítás hossza – függetlenül attól, hogy az 4,5 órán át vagy hosszabb ideig tartott – a szükséges eljárási cselekményre – a panaszos kihallgatása –, illetve az ügy egyszerű megítélésére és kis tárgyi súlyára tekintettel indokolatlanul és aránytalanul hosszúnak tekinthető.

E körben hivatkozik arra, hogy a rendőrségtől elvárható olyan munkaszervezési környezet kialakítása, amely fel van készítve a rendőrség működéséből szükségszerűen fakadó helyzetek kezelésére, jelen esetben arra, hogy előre nem látható eljárási cselekményt (gyanúsított kihallgatás) kell foganatosítani előre nem várt személlyel szemben.

A jogi képviselő álláspontja szerint a panaszos egészségi állapota ebben a körben is releváns, hiszen számára az előállítás, illetve visszatartás, és ennek keretében az előállító helyiségben történő fogva tartás értelemszerűen nagyobb megterhelést okoz (mind testi, mind pszichés szempontból). Ebben a körben is utal a jogi képviselő arra, hogy az, hogy a rendőrség adott esetben csak az egyik betegségről tudott, a rendőrség mulasztásának tudható be, de ez az egy betegség is indokolta volna a gyors eljárást, hiszen mozgásszervi megbetegedésről van szó.

Továbbá az előállítás hosszának megítélése szempontjából sem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a panaszos barátnője szintén kénytelen volt várni az előállítás befejezéséig; erre tekintettel ugyancsak elvárható lett volna az, hogy az előállítás rövidebb ideig tartson.

A jogi képviselő álláspontja szerint e vonatkozásban is sérült tehát a panaszos mozgásszabadsághoz fűződő joga.

d) Az egészséghez való jog sérelme az előállító helyiségben való elhelyezés kapcsán – befogadáskori orvosi vizsgálat hiánya

A jogi képviselő idézi az Rtv. 18. § (2) bekezdés második mondatát: „A sérült beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.” (Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján az elővezetett is fogvatartottnak minősül.)

Szintén idézi a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 51. § (3) bekezdését: „Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

A jogi képviselő megítélése szerint a fentiekre figyelemmel a panaszos orvosi vizsgálata kötelező lett volna, különös tekintettel arra, hogy mind a négy betegségét újfent megjelölte a befogadáskor is, és ezek közül legalább kettő (a gerincprobléma és a pszichés betegség) nyilvánvalóan releváns az előállító helyiségbe helyezhetőség szempontjából. A Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdésében hivatkozott „szükség esetén” megfogalmazás objektív kritériumot jelenít meg, amely egyébként független attól is, hogy az érintett személy maga panaszodik-e, a lényeg az, hogy a vélt vagy valós egészségi állapota objektív szempontból igényel-e orvosi vizsgálatot az előállító helyiségbe helyezést megelőzően. Ráadásul a jelen esetben a panaszos maga számolt be az egészségi problémáiról. (A jogi képviselő e körben hivatkozott továbbá a Fővárosi Törvényszék 27.K.34.159/2011/4. sorszámú ítéletére.²)

A jogi képviselő álláspontja szerint így a rendőri intézkedéssel sérült a panaszos testi és lelki egészséghez fűződő joga.

e) Az egészséghez való jog sérelme az előállító helyiségben való elhelyezés kapcsán (elégtelen fizikai körülmények)

A jogi képviselő szerint nyilvánvalóan sértette a panaszos egészséghez való jogát az a körülmény, hogy fűtés nélküli előállító helyiségben helyezték el, amelynek ablakát kinyitották, különös tekintettel a 2013. márciusában tapasztalható rendkívül hideg, télies időjárásra. Súlyosbítja a jogsérelmet az a körülmény, hogy ezt az állapotot a panaszos kérésére sem szüntették meg, igaz, legalább engedélyezték, hogy a kabátját magához vegye.

f) Az egészséghez való jog sérelme az előállító helyiségben való elhelyezés kapcsán (élelmezés hiánya)

Utal rá a jogi képviselő, hogy a Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése előírja az élelmezést. Amennyiben a panaszos előadásából indulunk ki, úgy az előállítás megvalósult az 5 órás időtartamot, tehát élelmet kellett volna biztosítani neki. Ennek elmaradása ugyancsak sértette a panaszos egészséghez fűződő jogát.

A jogi képviselő mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A jogi képviselő csatolta a panaszos egészségügyi állapotára vonatkozó orvosi dokumentációt, amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint, csupán az alábbiakat rögzíti. A panaszos III. csoportú rokkant: spondylosis lumbalis, kisízületi arthrosis, illetve

---

² A jogi képviselő 2013. május 22-én a Testület rendelkezésére bocsátotta a hivatkozott ítéletet, amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

enyhe mértékű polydiscopathiája van. A panaszosnál 2011 júniusában diagnosztizáltak paranoid szkizofréniát és egyéb típusú impulzus-kontroll zavarokat.

3) A jogi képviselő csatolta továbbá az előállítás időtartamáról kiállított – a panaszos által aláírt – igazolást. Eszerint a panaszos előállítása 2013. március 18-án 15 óra 32 perctől 20 óráig tartott. Az előállítás időtartama alatt sérülése, panasza nem keletkezett. Az igazolás tartalmazza a jogorvoslati kioktatást.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) K. A. r. ezredes 2013. május 23-án kelt átiratában előadta, hogy a Robotzsaru rendszer alapján megállapítást nyert: 2013. március 18-án a Budapest, D. út 12. szám alatti orvosi rendelőben a panaszossal szemben a Készenléti Rendőrség beosztottjai, I. T. r. tzls., valamint K. Z. A. r. őrm. intézkedtek.

A rendszerben megtalálható, előállítás végrehajtásáról szóló jelentés adatai szerint a panaszost a helyszínen elfogták és garázda jellegű cselekménye miatt előállították a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra, ahol a jelentés szerint fenti napon sérülés- és panaszmentesen átadták 16 óra 30 perckor.

A befogadási irat alapján továbbá megállapítható, hogy a panaszos fogdai befogadására 2013. március 18-án 15 óra 32 perckor került sor, és aznap 16 óra 20 perckor történt meg az előállító helyiségben az elhelyezése. Az 5 órát meghaladó előállítás esetére előírt élelmezés igényléséről a befogadásakor rögtön tájékoztatta L. T. G. r. őrm., befogadó, amit dokumentált is a könyvben, miszerint a panaszos nem igényelt élelmet.

A panaszos előállítása végül nem haladta meg az 5 órát, ezért élelmet nem is kapott. A panaszost 20 óra 20 perckor szabadon bocsátották.

Az előállításról kiadott igazolás adatai szerint a panaszos nem kérte sem hozzátartozója, sem képviselője kiértesítését. Az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt.

Az előállítás ideje alatt két tanú kihallgatása zajlott le. A panaszost 20 óra 27 perckor gyanúsítottként hallgatták meg, ennek során elismerte a bűncselekmény elkövetését. A panaszos a kihallgatási jegyzőkönyv szerint nem jelezte, hogy súlyos, valamint tartós betegsége lenne.

A befogadást végző rendőr, L. T. G. r. őrm., valamint az őt szolgálatban váltó K. E. r. tőrm. rendőri jelentéseikben nem tudtak érdemben arról nyilatkozni, hogy a panaszos közölte volna velük, hogy beteg. Leírták, hogy amennyiben orvosi ellátásra szorult volna, abban az esetben arról intézkedtek volna. Ítény azonban, hogy a panaszos orvosi ellátásban nem részesült.

A panaszos barátnőjének elhelyezéséről nem tudtak nyilatkozni a rendőrök. A szolgálatban lévő váltásparancsnok meghallgatása során elmondta, hogy aznap 16 óra 30 perc körül érkezett vissza szolgálati feladatból adódóan a kapitányságra. Elmondta, hogy az előállítást és a panaszos barátnőjének kapitányságunkra történő szállítását a Készenléti Rendőrség munkatársai hajtották végre. Arra nem emlékezett, hogy hol helyezték el a hölgyet. A panaszos azon sérelmére pedig, hogy fázik, az őrzésért felelős rendőrök nem emlékeztek.

A panaszos ellen a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő garázdaság vétsége miatt indított büntetőeljárást a rendőrség, amely nyomozás az iratok megküldésekor folyamatban volt.

2) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint a ruházatát átvizsgálták, illetve az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján előállították. Az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak a rendőrök.

A jelentés az esemény rövid leírásaként rögzíti, hogy a rendőrök gépkocsizó járőr szolgálatot láttak el, amikor 15 óra 18 perckor az ügyelet utasította őket arra, hogy menjenek a Budapest XVII. kerületi orvosi rendelőbe, mert egy férfi örvöng és tör-zúz.

A rendőrök 15 óra 30 perckor érkeztek az orvosi rendelőbe, ahol a panaszos várta őket. Elmondta, hogy ő kiabált, illetve megmutatta az üvegasztalt, amit összetört. Kérdésre elmondta, hogy azért gurult dühbe, mert már három hete nem tudja a papírjait elintézni. A panaszos elismerte az agresszív viselkedést, valamint a rongálást. Ezután a rendőrök meghallgatták a bejelentőt, aki elmondta, hogy a panaszos azt kérte, intézzék el a bejelentéshez szükséges papírokat. Az orvos elmondta neki, hogy ki kell várnia a sorát. Ekkor a panaszos kiabálni kezdett és betörte az asztal üvegét. A panaszos cselekménye riadalmat keltett, az okozott kár 5000 Ft. A panaszost a rendőrök a kerületi rendőrkapitányságra előállították, 16 óra 30 perckor panasz- és sérülésmentesen átadták az ügyeletes tisztnek. A helyszínelő 18 óra 20 perckor érkezett a helyszínre, a rendőrök pedig 18 óra 30 perckor távoztak. A panaszos a körözési rendszerben nem szerepelt.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4.§ (4) bekezdése alapján 19 óra 40 perckor megtörtént. Az előállítás okáról a tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást, továbbá az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8), (9) bekezdése, illetve a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta.

A jelentés tartalmazza a tanúk nevét és előadását is. Az egyik tanú elmondta, hogy arra lett figyelmes, hogy a panaszos a 7-es rendelő előtt kiabálni, káromkodni kezd, sérelmezve, hogy őt nem hívják be, nem intézik el az ügyét. Majd rácsapott a rendelő előtti üvegasztal tetejére, aminek az üveglapja ettől eltörött. Aztán lement az épület elé, majd visszatérve folytatta a kiabálást, szitkozódást. Az egyik rendelőből kapott egy pohár vizet, bevett egy rágógumit, és ettől lecsillapodott. A tanú elmondta, hogy benne ez a cselekmény riadalmat és megbotránkozást keltett.

A másik tanú elmondta, hogy a rendelőintézet előtt dohányzott, amikor a panaszos kiment az épületből, szitkozódott, kiabált, ki volt magából kelve. Majd visszament az épületbe, ahol továbbfolytatta a hangoskodást. A tanú is felment a panaszos után, majd néhány perc elteltével látta, hogy az egyik rendelőből kiadtak a panaszosnak egy pohár vizet, aki ezután megnyugodott. A tanú elmondta, hogy benne ez a cselekmény megbotránkozást keltett és meg is ijedt.

A jelentés rögzíti, hogy a fenti cselekmény miatt a panaszossal szemben büntető feljelentést tettek.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A nyilatkozat elnevezésű iraton a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és a kötelezettségeiről, valamint a jogorvoslati lehetőségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

4) A fogdakönyv rögzíti, hogy a panaszos elfogására 15 óra 32 perckor, illetve fogdai befogadására 16 óra 20 perckor került sor, és 20 óra 20 perckor szabadították. Ellátást nem igényelt.

5) L. T. G. r. törm. a 2013. május 23-án kelt jelentésében előadta, hogy az intézkedésre és annak körülményeire már nem emlékszik, de fenntartja a korábbi jelentésben foglaltakat.

Elmondta, hogy a panaszost valószínűleg az ügymenetnek megfelelően az előállító helyiségbe történő elhelyezéskor nyilatkoztatták az élelmezés kérdésében, amire nemleges választ adott, ezért nem kapott enni. Elmondta, hogy az őrzés ideje a szolgálata alatt nem haladta meg az öt órát, a szolgálatát K. E. r. törm.-nek adta át. A panaszos ekkor kérdésre nem jelezte, hogy sérülése vagy panasza lenne.

A kiértesítésre vonatkozó nyilatkozatra már nem emlékszik a r. törm., de az bizonyosan szerepel a Nyilatkozat formanyomtatványon. A panaszos egészségügyi állapotára már szintén nem emlékszik a r. törm., de amennyiben kért orvosi ellátást, akkor bizonyára kapott is. A panaszos barátnőjének elhelyezéséről nem tud, előállításra, befogadásra nem került. Arra szintén nem emlékszik, hogy a panaszos jelezte-e, hogy fázik, de amennyiben így történt, akkor a panaszos által magával hozott ruhaneműket oda adta volna neki.

Az őri szolgálata ellátása során a r. törm. emlékezete szerint rendkívüli esemény nem történt, vele szemben panasszal, sérelemmel nem éltek.

6) K. E. r. törm. a 2013. május 23-án kelt jelentésében előadta, hogy 2013. március 18-án a 18 órai eligazítás után előállító őri szolgálatot látott el, a panaszost L. T. r. törm.-től panasz- és sérülésmentesen vette át. A panaszost szóban tájékoztatta az előállítás idejére szóló jogairól, valamint szóban tájékoztatta az öt órát meghaladó fogvatartás esetén igényelhető étkezésről. A r. törm. már nem emlékszik, hogy a panaszos mit válaszolt. Erről azért nem készült írásos jelentés, mert a fentiekről a befogadást végző őr nyilatkoztatta az előállítottat, a kiértesítésről pedig a személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosító rendőr nyilatkoztatta. A

panaszos egészségügyi állapotára sem emlékszi már a r. törm., de ha lett volna egészségügyi panasza, és ezt jelezte volna az őr felé, akkor kapott volna egészségügyi ellátást.

Arra szintén nem emlékszik, hogy a panaszos jelezte-e, hogy fázik, de a nála, valamint letétben lévő ruhán kívül mást nem tudott volna adni neki. A panaszos barátnőjének elhelyezéséről nem tud, és azzal sincs tisztában, hogy vele szemben történt-e rendőri intézkedés.

A panaszos előállítását az előállítás kezdetétől az előállítóból való szabadulásig nem haladta meg az öt órát. Az őri szolgálata ellátása során a r. törm. emlékezete szerint rendkívüli esemény nem történt, vele szemben panasszal nem élt a panaszos.

7) A rendőrség csatolt az előállítás időtartamáról egy másik igazolást is, amelyen az ORFK Rendészeti Igazgatóság fejléce található, eszerint a panaszos előállítását 15 óra 32 perctől 20 óra 20 percig tartott. A panaszos élelmezést nem kért, kiértékelést nem kért, panasszal nem élt. Az igazolás sem a rendőrség, sem a panaszos részéről nem tartalmaz aláírást.

III.

A Testület először azt vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részének elbírálására rendelkezik-e hatáskörrel.

A panaszos jogi képviselője – többek között – azt is kifogásolta, hogy a panaszos előállítását aránytalan volt, és a panaszos barátnőjének is érintette a mozgásszabadságát, mivel önmaga ellátására nem képes.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. A jogszabály 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

A (2) bekezdés szerint, akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A Testület a fentiek alapján nem vizsgálta a panaszos barátnőjének azon sérelmét, hogy a panaszossal együtt – egyébként a panaszos kérésére – őt is beszállították, mivel ennek a cselekménynek a panaszos barátnője az érintettje, aki viszont e tekintetben nem terjesztett elő saját panaszbeadványt, illetve e vonatkozásban képviselői meghatalmazást sem csatolt a jogi képviselő az eljárásban.

A Testület tehát a panasznak a panaszos barátnőjét érintő részeit érdemben nem vizsgálta, mivel a panaszt nem az arra jogosult terjesztette elő.

Ugyanakkor a Testület az alábbiak szerint vizsgálta a rendőrség intézkedési kötelezettségét, az előállítás jogszerűségét és időtartamának arányosságát, illetve az elhelyezési körülményekkel kapcsolatos kifogásokat.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., Szolgálati Szabályzat és egyéb joganyag rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, és a II. cikkben foglalt emberi méltósághoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a rendőröknek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége a panasz alapjául szolgáló eseményekkel összefüggésben.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve illet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 8. § előírásai szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. Ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és – szükség esetén – a helyszín biztosítása iránt. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 324. § (1) bekezdése szerint, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 177. § (1) bekezdése b) pontja szerint tulajdon elleni szabálysértést követ el az, aki ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélést, csalást, szándékos rongálást követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli.

A Btk. 271. § (1) bekezdése szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, garázdaság vétségét követi el.

A Szabs. tv. 170. §-a szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, garázdaság szabálysértését követi el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A rendőri jelentések és a panaszosi előadás abban megegyezik, hogy a panaszos dührohamot kapott a rendelőintézetben, kiabált, és eközben összetörte egy üveglapos asztal üveglapját. A viselkedése miatt a rendelőintézet dolgozói telefonon rendőri segítséget kértek.

A bejelentés tartalma a Testület álláspontja szerint felvetette annak a gyanúját, hogy a panaszos szabálysértést vagy bűncselekményt követett (garázdaság), tehát a bejelentésben ismertetett esemény nyilvánvalóan olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a bejelentés tartalma miatt a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége.

2) A panaszos előállítása kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

a) A Testület az előállítás foganatosításával kapcsolatosan elsőként azt vizsgálta, hogy a rendőrség a fenti intézkedési kötelezettségét az intézkedés helyszínén megfelelően teljesítette-e.

A rendőrségi iratok rögzítik, hogy a rendőrök 15 óra 30 perckor – telefonos bejelentés alapján az ügyelet utasítására – érkeztek az orvosi rendelőhöz, ahol a panaszos várta őket. Elmondta, hogy ő kiabált, illetve megmutatta az üvegasztalt, amit összetört. Kérdésre elmondta, hogy azért gurult dühbe, mert már három hete nem tudja a papírjait elintézni. A panaszos elismerte az agresszív viselkedést, valamint a rongálást. Ezután a rendőrök meghallgatták a bejelentőt, aki elmondta, hogy a panaszos azt kérte, intézzék el a bejelentéshez szükséges papírokat. Az orvos lemondta neki, hogy ki kell várnia a sorát. Ekkor a panaszos kiabálni kezdett, és betörte

az asztal üvegét. A panaszos cselekménye riadalmat keltett és kárt okozott, az okozott kár 5000 Ft. A jelentés két tanút is megjelöl, akik közül az egyik látta a panaszos benti viselkedését, illetve a helyszínről távozását és visszatérését. A másik tanú pedig előbb hallotta a panaszos kiabálását, majd látta az épület előtt a panaszost tovább kiabálni, majd mikor a panaszos bement az épületbe a tanú utána ment, ahol figyelemmel kísérte a panaszos későbbi magatartását is.

A rendőrségi iratok szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozik-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvitel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.]

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve.

A tettenérés további, hasonló jelentőséggel bíró tartalmi elemét magyarázza a 13/2013. számú büntető elvi határozat (EBH2013. B.13.). A Kúrai magyarázata szerint a „Be. 127. § (3)

bekezdése a bűnüldözésre jogosult hatóságnak nyújtott civil jogsegély, aminek lényege, hogy az elkövetőt elfogó, visszatartó személy a hatósághoz képest helyzeti előnyben van, viszont törvényileg engedélyezett magatartása fejében sem lesz cselekménye hatósági, hanem megmarad magáncselekménynek. [...] Kétségtelen, hogy az elfogás, visszatartás fizikai ráhatást jelent, éppen ezért különösen vizsgálendő, hogy az irányadó tényállás szerinti történések azokon a kereteken belül maradnak-e, amelyeket a jogalkotó a Be. 127. § (3) bekezdése esetében meghatároz. A tettenérés feltételezi a bűncselekmény észlelését; és ahhoz képest a cselekményt éppen elkövetőnek, az éppen eltávozó elkövetőnek, és az eltávozó elkövető üldözésből való elfogását, ekként visszatartását. Tettenérés alatt értendő, ha a cselekmény az adott személy – a tettenérő – szeme láttára, észlelése mellett történik; olyan fizikai közelségben, amikor reális lehetősége van az elkövetéshez férni, az elkövetőt elérni, az elkövető után eredni. Mindez a forró nyom, az időveszteség nélküli üldözés lehetősége; és éppen ezen alapul a társadalmi elismertsége.”

A Kúria fenti magyarázata alapján megállapítható, hogy a tettenérésnek a folyamatosság, a megszakítás nélküliség mellett szükségszerű eleme az is, hogy annak keretében sor kerüljön az elkövető fizikai ráhatással történő üldözésére, elfogására, visszatartására. Amennyiben az elkövető fentiek szerint leírt nyomon követhetősége megszakad, vagy ha vele szemben nem kerül sor – jellemzően fizikai ráhatással – üldözésre, visszatartásra, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Mint hogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. a 33. § (1) bekezdése szerinti – azaz mérlegelés nélkül kötelező – szabadságelvonás feltételeként a törvény megfogalmaz.

A Testület az eset ennek megfelelő értékelése alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos vonatkozásában a tettenérés nem valósult meg. A panaszos cselekményét több szemtanú is figyelemmel kísérte. Egyrészt az első tanú látta a panaszos garázda magatartását (kiabálás, asztaltörés), majd azt, ahogyan elhagyja a helyszínt, és visszatér oda, míg a második tanú hallotta és látta is a panaszost az épület előtt kiabálni, majd utána ment az épületbe, ahol szintén nyomon követte a magatartását. A Testület álláspontja szerint a jelen tanúk közrehatása következtében megvalósult az a folyamatos figyelemmel kísérés, ami a tettenérés megállapításához szükséges; a jogintézmény másik fent utalt eleme ugyanakkor nem teljesült, mivel a konkrét szituációban nem került sor az elkövető üldözésére, elfogására vagy visszatartására.

Mivel tehát a Testület álláspontja szerint a panasz alapjául szolgáló esetben nem történt tettenérés, az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjára való hivatkozás a panaszos előállításához bizonyosan nem biztosított kellő jogalapot.

A Testület álláspontja szerint ugyanakkor az előállítás körülményeinek további vizsgálata szükséges ahhoz, hogy a személyi szabadság korlátozásának jogszerűségében is állást lehessen foglalni. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja ugyanis tettenérés hiányában is lehetőséget biztosít a rendőrnek az előállításra, ha a bűncselekmény elkövetésének – akár

minimális szintű – gyanúja fennáll („a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, [...] aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható”). Márpedig a rendőrség által megjelölt tettenérés szükségszerűen magában foglalja a bűncselekmény elkövetésének gyanúját is, hiszen bűncselekmény gyanújának hiányában a tettenérés fogalmilag kizárt. A Testület megítélése szerint ezért – bár a panaszolt esetben a tettenéréshez szükséges folyamatosság nem volt megállapítható – a rendőrség által megjelölt kötelező előállítási okban szükségszerűen benne foglalt opcionális előállítási ok, a bűncselekmény elkövetésének gyanúja felmerülhet a tárgybeli esetben. Ezért – noha a rendőrség az előállítás jogalapjának megjelölése körében az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjára kifejezetten nem hivatkozott – a Testület szükségesnek tartotta megvizsgálni, hogy a fenti jogszabályhely alapján a panaszos előállítása jogszerű lehetett-e.

Az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontja – szemben a tettenérés esetével – mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek a tekintetben, hogy a körülmények figyelembe vétele mellett az intézkedés alá vontat előállítsa-e vagy sem. Annak megállapításához, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapként szolgálhatott-e a panaszos előállításához, azt kell megállapítani, hogy a bűncselekmény gyanúja fennállhatott-e. Ezt a Testület kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét (tehát nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt), azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény bizonyos fokú értékelését olyankor, amikor annak jogalapjaként a rendőrség bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület a bűncselekmény elkövetésének kérdésében való állásfoglalás nélkül azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka fennállt-e.

Mivel a rendőrségre garázdaságról érkezett bejelentés, és a kitérő rendőröknek a bejelentő és a tanúk elmondták, hogy a panaszos kiabált a rendelőintézetben, majd összetört egy asztalt, továbbá a panaszos nem is tagadta azt, hogy elkövette a cselekményt, a Testület álláspontja szerint a bűncselekmény elkövetésének az előállításához minimálisan szükséges fokú gyanúja fennállt, a rendőrségnek tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállításához.

A jogalap megléte azonban önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Mivel az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek annak eldöntésekor, hogy előállítja-e a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt. E mérlegelés során figyelemmel kell lenni az arányosság követelményére – amennyiben e követelmény nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető. A Testület erre a kérdésre nemleges választ adott. A Testület erre a kérdésre nemleges választ adott. A panaszos maga várta meg a rendőrséget, a helyszínt nem kívánta el elhagyni, a cselekményt a helyszínen maga sem vitatta. Mindezek alapján kizártnak tűnik, hogy a panaszos a rendőrség kérésére (vagy idézésére) nem ment volna be magától a kapitányságra és ne tett volna vallomást az ügyben. A szabadságelvonás tehát nem hordozott magában olyan előnyt,

amelyet egy lényegesen kevésbé korlátozó rendőri cselekvéssel (a panaszosnak a kapitányságra való behívásával, esetleg későbbi – akár az ügy egyszerű megítélése miatt a bíróság elé állítás esetén 30 napon belül – idézésével) ne lehetett volna elérni.

Erre való tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása – bár annak jogalapja megvolt – nem felelt meg az arányosság követelményének, így a panaszos személyi szabadságának jogellenes korlátozását valósította meg.

Tekintettel arra, hogy már magát az előállítást is alapjogot sértőnek ítélte, a Testület általában nem szokta elvégezni az intézkedés időtartamának elkülönült értékelését, azonban jelen esetben több olyan – a rendőrségi gyakorlatban gyakran megjelenő – visszásságot is észlelt, ami miatt indokoltnak tartotta a külön vizsgálatot.

b) Az előállítás időtartama vonatkozásában az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

Az előállításról kiállított igazolás szerint az előállítás 15 óra 32 perckor kezdődött és 20 óra 20 perckor fejeződött be.

A rendőri jelentésekből kitűnik, hogy az eljáró rendőrök 15 óra 32 perckor érkeztek meg a rendelőintézethez, ekkor vonták a panaszost intézkedés alá, majd az előállítás keretében 16 óra 30 perckor adták át az ügyeletes tisztnek. A helyszínelést végző rendőrök 18 óra 30 perckor érkeztek a rendelőintézethez. Az előállítás időtartama alatt a rendőrök továbbá a fentebb utalt két tanút hallgatták meg. A panaszost a fogdáról 20 óra 20 perckor szabadították, gyanúsított kihallgatása pedig 20 óra 27 perckor kezdődött meg.

A panaszos előadása szerint az előállítása meghaladta az öt órát, mivel a kihallgatása kezdetekor a falon lévő óra 20 óra 50 percet mutatott.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A Testület az időtartam értékelésekor az alábbi szempontokra volt figyelemmel. Az előállítás, mint szabadságkorlátozó intézkedés mindig célhoz kötött, ebből adódóan csak addig tarthat,

amíg a célja megvalósul. Amennyiben a jelen esetben elfogadjuk azt a rendőri álláspontot, hogy az előállítás célja az volt, hogy feltárják az elkövetés körülményeit, akkor az intézkedés csak addig tarthatott, amíg ez a cél megvalósult. Az ügy körülményeinek tisztázásához pedig szükségképpen hozzátartozik a panaszos mint gyanúsított történetéről való kihallgatása. Erre a rendőrségi iratok szerint 20 óra 27 perctől kezdődően került sor.

Mivel kétség kívül megállapítható, hogy a panaszos a fogdáról való szabadítása és a kihallgatása megkezdése közötti időtartamban, valamint a kihallgatása alatt is egyértelműen rendőri felügyelet alatt állt, a Testület úgy értékelte, hogy ez az időtartam is hozzászámítódik az előállítás időtartamához. Így arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos szabadságának korlátozása 15 óra 32 perctől a kihallgatás befejezéséig tartott. Ez utóbbi történés pontos időpontját nem ismerjük, mivel a rendőrség e körben nem nyilatkozott és a gyanúsított jegyzőkönyvet sem bocsátotta a Testület rendelkezésére. Ezért a Testület elfogadta a panaszos azon előadását arról, hogy 20 óra 50 perckor még bizonyosan tartott a kihallgatása. A szabadságkorlátozás tartama így minimálisan is több mint öt, illetőleg öt és fél óra közé tehető.

Az előállítás időtartama alatt az ügyben végzett cselekmények fenti ismertetéséből kitűnik, hogy az eljárás során több olyan „üres járat” is volt, amely idő alatt semmilyen eljárási cselekmény nem zajlott, hiszen a tanúk kihallgatása kb. 1-1,5 órát vehetett igénybe³. A Testület megjegyzi, hogy a helyszínelés időintervallumát, mint a kihallgatást indokoltan késleltető eljárási cselekményt nem kell figyelembe venni, hiszen ennek eredménye⁴ nem befolyásolhatta érdemben – az egyébként a cselekményt már a helyszínen elismerő – panaszos gyanúsított kihallgatását. A kapitányságon 16 óra 30 perctől a 20 óra 27 perces kihallgatás megkezdéséig a panaszos közel 4 órát töltött el úgy, hogy abban körülbelül 1-1,5 óra alatt zajlott olyan eljárási cselekmény, amely a gyanúsított kihallgatását érdemben befolyásolhatta.

Minderre tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos szabadságának előállítással való korlátozása szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig tartott, hiszen a mintegy öt – öt és fél óras intézkedés során vele szemben közel két és fél órán keresztül semmilyen eljárási cselekményt nem végeztek .

Mindezekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt.

c) Az előállításról szóló igazolás tartalmával kapcsolatban a Testület az alábbiakat jegyzi meg.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Ahogy azt a Testület fentebb kifejtette: az előállítással történő szabadságkorlátozás befejező időpontjának a gyanúsítási kihallgatás befejezésének idejét kell tekinteni abban az

³ A kihallgatási jegyzőkönyveket nem bocsátotta a rendőrség a Testület rendelkezésére, illetve nem jelölte meg tényszerűen a kihallgatások pontos időtartamát, ezért a Testület az ilyen tárgyi súlyú ügyek esetén történt kihallgatások átlagos hosszából indult ki, ami kb. 30-45 perc.

⁴ Ezzel kapcsolatban semmilyen információt nem adott a rendőrség, de valószínűleg az összetört asztal fényképes rögzítését végezheték el a helyszínelők.

esetben, ha a kihallgatást az előállítás alapjául szolgáló eseményekkel összefüggésben, az érintett rendőrségről való elbocsátása nélkül foganatosítják. Ilyen esetben ugyanis az érintett ekkor kerül ki a rendőri felügyelet alól, leghamarabb ebben az időpontban van lehetősége szabad akaratából távozni. Ennek megfelelően a jelen ügyben a panaszos előállítása bizonyosan nem az igazoláson – helytelenül – feltüntetett 20 óra 20 perckor ért véget.

Mindezek alapján az igazoláson az előállítás befejező időpontjának nem megfelelő megjelölése miatt a Testület indokoltan tartotta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is.

3) Az élelmezési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos kifogás vonatkozásában az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy noha a panaszos előállítása meghaladta az öt órát, de nem kapott ételmezt annak ellenére, hogy ezt kifejezetten kérte.

Az fogdakönyv tartalma szerint a panaszos nem kért ételmezt, a rendőri jelentések szintén arról számolnak be, hogy a panaszos az ételmezés kapcsán nemleges nyilatkozatot tett. A kapitányságvezető emellett azt is megjegyzi, hogy mivel az előállítás időtartama nem haladta meg az öt órát, ételmezési ilyen kötelezettsége a rendőrségnek a konkrét ügyben nem is keletkezett.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (11) bekezdése szerint a személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy étellel történő ellátásáról. A fogvatartott személy étkezése az előállító helyiségben történik. Az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi. Ha a rendkívüli őr nem rendelkezik az étel kiosztásához szükséges ételmezhigiéniai alapismereti vizsgával és érvényes egészségügyi könyvvel, akkor az ételmezt kiosztását nem végezheti. Ilyen esetben a fogvatartottat előrecsomagolt ételmezzel és az annak elfogyasztásához szükséges egyszer használatos evőeszközökkel kell ellátni.

A Testület a fentiekben már kifejtett álláspontja szerint az előállítás időtartama a konkrét esetben meghaladta az öt órát, ugyanakkor az a rendőrségi és a panaszosi előadás között a jelen esetben ellentmondás van tekintetben, hogy a panaszos igényelt-e ételmezt vagy sem. Ezt az ellentmondást a Testület további bizonyítékok hiányában nem tudta feloldani és nem tudta rekonstruálni az eseményeket.

Mindezek alapján a Testület, úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme az ételmezés elmaradása miatt nem megállapítható.

4) Az elégtelen fizikai körülményekre vonatkozó kifogás kapcsán az alábbiakat állapította meg a Testület.

A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy az előállító helyiségben hideg volt, az ablak sem volt bezárva. Ezt jelezte a panaszos az őrnök, aki odaadta neki a kabátját, azonban az ablakot továbbra sem zárta be.

A panaszos őrzését ellátó rendőrök 2 hónap elteltével már nem emlékeztek a panaszos által

leírt eseményre, viszont azt elmondták, hogy amennyiben a panaszos fázott volna, akkor oda adták volna a letétben lévő ruhaneműit.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról

A jelen esetben a panaszos maga is úgy nyilatkozott, hogy a kabátját odaadták neki a rendőrök, ami összevág azzal a rendőri előadással, hogy az előállítottak ilyen jellegű jelzése esetén a letétjükben lévő ruhaneműt a rendőrök átadják nekik. A Testület ugyanakkor elfogadta a rendőrök azon előadását, hogy két hónap elteltével már nem emlékeznek a panaszos által kifogásolt eseményekre. Tekintettel erre a Testület nem tudta rekonstruálni az eseményeket tekintetben, hogy az előállító helyiség ablakát a panaszos jelzése ellenére is nyitva hagyták-e a rendőrök, illetve, hogy bekapcsolták-e a fűtést.

A Testület ezért további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában nem tudott megnyugtatóan állást foglalni az előállító helyiségben tapasztalt állapotokról, ezért a panaszos testi-lelki egészséghez való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

5) A befogadáskori orvosi vizsgálat hiányára vonatkozó kifogás kapcsán az alábbi megállapításokat teszi a Testület.

A panaszos jogi képviselője sérelmezte, hogy a panaszost a befogadásakor nem vizsgálta meg orvos, noha ez indokolt lett volna, mivel a panaszos jelezte, hogy négyféle tartós betegsége, többek között gerincproblémája és pszichés betegsége, is van.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdés szerint a sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. (Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján az elővezetett is fogvatartottnak minősül.)

A Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos nem jelezte, hogy tartós egészségügyi problémája lenne. Az előállításról készült jelentés szerint a helyszíni intézkedés során a rendőrség számára is ismertté vált, hogy a panaszos cselekményére azért került sor, mert a foglalkoztatásához szükséges egészségügyi iratait nem tudta elintézni a rendelőben, arra ugyanakkor a jelentés nem tért ki, hogy a panaszos részletesen előadta-e, hogy milyen betegségben szenved, vagy hogy milyen jellegű egészségügyi iratokat akart elintézni. Ráadásul a panaszos és a jelentés is egybehangzó tekintetben, hogy a panaszos a rendőrök kitérőzésekor már nyugodt magatartást tanúsított, így a helyszínen intézkedő rendőrök nem észlelheték az esetleges pszichés problémáit, hacsak a panaszos maga nem adta azokat elő.

A jelen esetben tehát a rendőrségi és a panaszosi előadás között ellentmondás van atekintetben, hogy a panaszos jelezte-e a rendőröknek, hogy olyan tartós betegségben szenved, ami esetlegesen orvosi ellátást igényel. Ezt az ellentmondást a Testület további bizonyítékok hiányában nem tudta feloldani és nem tudta rekonstruálni az eseményeket.

Mindezek alapján a Testület, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudta az ellentmondást feloldani, úgy foglalt állást, hogy a panaszos testi-lelki egészséghez való jogának sérelme nem megállapítható.

V.

A Testület álláspontja szerint a bejelentés tartalma miatt a rendőrségnek fennállt az intézkedési kötelezettsége. A Testület álláspontja szerint nem megvalósult a tettenérés, viszont fennállt a bűncselekmény elkövetésének a gyanúja, így az előállításához szükséges jogalap ugyan megvolt, de a Testület álláspontja szerint az előállítás nem felelt meg az arányosság követelményének, ezért sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

Ugyancsak sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga az előállítás időtartama miatt, és a tisztességes eljáráshoz való joga az előállítás befejező időpontjának nem megfelelő megjelölése miatt.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Testület nem tudta az ellentmondást feloldani a rendőri és a panaszosi előadás között, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme az élelmezés elmaradása miatt nem megállapítható, a panaszos testi-lelki egészséghez való jogának sérelme az előállító helyiségben tapasztalt körülményekre vonatkozó kifogás és a befogadáskori orvosi vizsgálat elmaradása kapcsán nem megállapítható.

A megvalósult alapjogsértések a Testület megítélése szerint elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag